

'Şey' değil insanlık tarihi

Başbakan Tayyip Erdoğan, Marmaray projesiyle ilgili "Yok arkeolojik şey, yok çömlek çıktı" dese de kazılardan çıkan tarihi eserler 'çanak çömlek'in çok ötesinde. Uzmanlara göre bulunan eserler yalnız İstanbul için değil arkeoloji tarihi açısından da bir milat sayılıyor. Kazılarda bugüne eski yerleşimlere ait bir liman, 35 batık gemi, 9 gömü ve 30 binden fazla taşınabilir tarihi eser, binlerce kemik ortaya çıktı.

Marmaray'ın temeli 9 Mayıs 2004'te Erdoğan tarafından atıldı. Nisan 2009'da bitirilmesi planlanıyordu. Üsküdar ile Yenikapı arasında 13.6 kilometrelik Boğaz tüp geçişi için kazılar başladı. Ancak İstanbul'un en eski yerleşimlerinden olan bu bölge nereye kazma vurulsa tarih fişkiriyordu. Üsküdar, Yenikapı ve Sirkeci'de yapılan kazılarda eserler çıktıkça proje de gecikmeye başladı. Projenin bitiş tarihi en son 29 Ekim 2013 olarak belirlendi. Ertelemenin maliyeti de yaklaşık 500 milyon lira oldu. Uzmanlara göre Marmaray kazılarından çıkan eserler paha biçilemez nitelikte.

"DÜNYADA EMSALİ YOK"

İstanbul Üniversitesi Prehistorya Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Necmi Karul: Yenikapı'da dünyanın en zengin batık koleksiyonundan, tarihöncesi döneme, ilk çiftçi topluluklarından, ilk İstanbullulara ait bir köye kadar çok sayıda eser açığa çıkarıldı. Bu köydeki kalıntılar oksijensiz bir ortamda olduğu için dünyada da emsali olmayan buluntular niteliğindedir. Anadolu'nun ve İstanbul'un ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu gösterdi. Bu söylem, Başbakan'ın yeterince bilgilendirilmediğini gösterir.

"8 BİN YIL ÖNCESİNE GİTTİK"

İstanbul Arkeoloji Müdürü ve Marmaray Kazıları Başkanı Zeynep Kızıltan: İnsanlık tarihi ve dünya arkeolojisi açısından çok önemli. İstanbul'daki yarımadanın tarihini günümüzden 8 bin yıl geriye götürdü. Yenikapı'da ortaya çıkan Theodosius Limanı ve liman içinde 35 teknenin gün ışığına çıkarılması Doğu Roma'nın denizciliği açısından çok önemli sonuçlar getirdi. Neolitik döneme ait 9 gömü (iskelet) var. Yaklaşık 30 bine yakın da taşınabilir kültür varlığı gün ışığına çıkarıldı.

Marmaray Kazıları Başkanı İsmail Karamut: Çıkarılan eserler İstanbul'un tarihini değiştirecek önemde. Buluntulara Ulaştırma Bakanlığı ve Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü de (DHL) saygı gösterdi ve bekledi. Herhangi bir engel görmedik. Önemli buluntuları. Orada kazı yaptık. Bize verilen görev oydular.

Mimarlar Odası İstanbul Şube Başkanı Eyüp Muhçu: Marmaray, güzergâh seçimi ve uygulamalarda sorunlar olmasına rağmen, Türkiye açısından önemli bir projedir. Bu nedenle de dava açılmamıştır.

Serkan Ocak / Radikal

151 YIL ÖCNE HAYAL EDİLEN PROJE:

27.2.2011